

## SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 18/2006 vp

### Hallituksen esitys laiksi tartuntatautilain muuttamisesta

#### JOHDANTO

##### *Vireilletulo*

Eduskunta on 23 päivänä toukokuuta 2006 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi tartuntatautilain muuttamisesta (HE 64/2006 vp).

##### *Lausunto*

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta on antanut asiasta lausunnon (PeVL 26/2006 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

##### *Asiantuntijat*

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitussihteeri Liisa Katajamäki, sosiaali- ja terveysministeriö
- lakimies Jukka Lilleberg, Kansaneläkelaitos
- tutkimusprofessori Petri Ruutu, Kansanterveyslaitos
- lääninlääkäri Helena Mussalo-Rauhamaa, Etelä-Suomen lääninhallitus
- erityisasiantuntija Sinikka Huhtala, Suomen Kuntaliitto
- hallintoylilääkäri Juha Tuominen, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
- varatoiminnanjohtaja Risto Ihalainen, Suomen Lääkäriliitto.

#### HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tartuntatautilakia. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi mahdollisuus määrätä henkilöitä ja tavaroita karanteeniin, millä täydennettäisiin laissa nyt olevaa sairaanhoitolaitokseen eristämistä koskevaa säännöstä. Tartuntatautiepidemian torjumiseksi voitaisiin myös poiketa sekä lääkkeen myyntilu-

pavaatimuksesta että lääkkeiden jakelua koskevasta lääkelain säännöksistä. Lisäksi ehdotetaan, että kiireellisessä tapauksessa terveyskeskuksen tartuntataudeista vastaava lääkäri voisi päättää karanteenista sekä työstä, päivähoitopaikasta tai oppilaitoksesta poissaolosta.

## VALIOKUNNAN KANNANOTOT

***Yleisperustelut***

Hallituksen esityksen tavoitteena on yleisvaarallisen tai siihen verrattavan tartuntataudin leviämisen estäminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja mahdollisimman lievin toimenpitein. Voimassa oleva tartuntatautilaki mahdollistaa vain henkilön eristämisen sairaanhoitolaitokseen. Lakiehdotuksessa mahdollistetaan henkilön määrääminen karanteeniin kotiinsa tai muuhun viranomaisen osoittamaan paikkaan. Karanteeniin voitaisiin määrätä henkilö, joka on altistunut tai jonka voidaan perustellusti epäillä altistuneen yleisvaaralliselle tartuntataudille. Valiokunnan käsityksen mukaan lakiehdotus selkeyttää viranomaisten työnjakoa ja toimivaltaa päätettäessä yleisvaarallisen ja mahdollisesti laajasti leviävän tartuntataudin torjunnan edellyttämistä toimenpiteistä.

Perustuslakivaliokunta totesi näkemyksensä, että voimassa oleva 15 § on syytä kumota, koska lakiehdotuksen 15 a § sääntelee samoja asioita, joskin edellistä tarkemmin. Sosiaali- ja terveysvaliokunta toteaa, että ehdotettu 15 a § ei kata kaikkia 15 §:ssä säädettyjä tilanteita. Lain 15 §:n kumoaminen johtaisi siihen, ettei henkilöä voitaisi esimerkiksi määrätä sairaalaan eristettäväksi tilanteissa, joissa on kyse yleisvaarallista tartuntatautia vastaavasta taudista, jota ei alkuvaiheessa välttämättä voida nimetä ja siten lisätä yleisvaarallisten tautien luetteloon.

Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin muutosehdotuksin.

***Yksityiskohtaiset perustelut***

1 §. Sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaisesti pykälän 2 momentin muutosehdotuksen poistamista tarpeettomana, koska lakiehdotukseen sisälty-

vät lääninhallituksen, kunnan ja kuntayhtymän tehtävät kuuluvat Ahvenanmaan itsehallintolain nojalla Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle tai muulle maakuntalaissa säädetylle hallintoveranomaiselle.

3 §. Valiokunta ehdottaa 2 momentin 9 kohdasta poistettavaksi mahdollisuuden sairastuneen tai sairastuneeksi epäillyn määräämisestä karanteeniin, koska tämä ei ole asiallisesti tarpeen eikä ole yhdenmukainen Maailman terveysjärjestön kansainvälisen terveyssäännösten karanteenin määritelmän kanssa. Karanteeniin voitaisiin näin ollen määrätä vain taudinaiheuttajalle altistunut tai altistuneeksi perustellusti epäilty henkilö.

15 a §. Valiokunta ehdottaa 1 momentin muuttamista 3 §:n kohdalla mainituin perustein. Lisäksi valiokunta ehdottaa 3 momentin täsmentämistä koskemaan karanteeniin määräämistä henkilön tahdosta riippumatta.

16 §. Valiokunta ehdottaa 3 momentin ikärajan poistamista, koska tarve määrätä henkilö olemaan pois oppilaitoksesta voi koskea myös 16 vuotta täyttäneitä. Määräys voisi olla voimassa yhdenjaksoisesti enintään kuusi kuukautta.

30 §. Valiokunta ehdottaa perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaisesti valitusajan pidentämistä 30 päivään päätöksen tiedoksisaannista.

***Päätösehdotus***

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa,

*että lakiehdotus hyväksytään muutettuna.*

## Valiokunnan muutosehdotukset

## Laki

## tartuntatautilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*muutetaan* 25 päivänä heinäkuuta 1986 annetun tartuntatautilain (583/1986) (*poist.*) 3 §:n 2 momentin 7 ja 8 kohta, 11 a ja 15 §, 16 §:n 2 ja 3 momentti, 20 §:n 4 momentti, 27, 30, 32 ja 39 § ja 40 a §:n 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 2 momentin 7 ja 8 kohta, 11 a ja 15 §, 16 §:n 2 ja 3 momentti, 20 §:n 4 momentti, 30 ja 39 § ja 40 a §:n 3 momentti laissa 935/2003,

*lisätään* 3 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 935/2003, uusi 9 ja 10 kohta ja lakiin uusi 9 a ja 15 a § seuraavasti:

1 §  
(*Poist.*)

3 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

(7 ja 8 kohta kuten HE)

9) *karanteenilla* (*poist.*) taudinaiheuttajalle altistuneen tai perustellusti altistuneeksi epäillyn henkilön määräämistä pysymään kotonaan tai muussa viranomaisen osoittamassa paikassa taikka tartuttaviksi epäiltyjen matkatavaroiden, konttien tai muiden tavaroiden siirtämisen rajoittamista taikka erottamista muista tavaroista tautia aiheuttavien mikrobien mahdollisen leviämisen estämiseksi; sekä

(10 kohta kuten HE)

9 a, 11 a ja 15 §  
(Kuten HE)

15 a §

Kun pikaiset toimenpiteet ovat tarpeen väestön terveyttä vakavasti uhkaavan yleisvaarallisen tai 4 §:n 2 momentissa säädetty edellytykset täyttävän tartuntataudin leviämisen estämiseksi, sosiaali- ja terveysministeriö, läänin alueella lääninhallitus tai tartuntatautien torjunnasta vastaava kunnan toimielin voi tehdä niitä koskevat

välttämättömät päätökset. Päätöksellä voidaan määrätä karanteeniin määräaikaaisesti henkilö, joka on (*poist.*) altistunut tai jonka voidaan perustellusti epäillä altistuneen edellä tarkoitettulle tartuntataudille, mutta joka ei terveydentilansa vuoksi tarvitse sairaalahoitoa. Päätöksellä voidaan myös määrätä matkatavara, kontti tai muu tavara karanteeniin. Kiireellisessä tapauksessa terveyskeskuksen tartuntataudeista vastaava lääkäri voi tehdä päätöksen karanteeniin määräämisestä. Päätös on heti alistettava tartuntatautien torjunnasta vastaavan kunnan toimielimen vahvistettavaksi.

(2 mom. kuten HE)

Henkilö voidaan määrätä karanteeniin myös *hänen tahdostaan riippumatta*.

(4 ja 5 mom. kuten HE)

16 §

(2 mom. kuten HE)

Tartuntatautien torjunnasta vastaava kunnan toimielin voi 2 momentissa tarkoitetuilla edellytyksillä määrätä *henkilön* olemaan poissa päivähoitopaikasta tai oppilaitoksesta yhtäjaksoisesti *enintään* kuuden kuukauden ajan. Kiireellisessä tapauksessa terveyskeskuksen tartuntataudeista vastaava lääkäri voi päättää päivähoitopaikasta tai oppilaitoksesta poissaolosta. Päätös on heti

alistettava tartuntatautien torjunnasta vastaavan  
kunnan toimielimen vahvistettavaksi.

— — — — —  
20 ja 27 §  
(Kuten HE)

30 §

Päätökseen, joka koskee henkilön määräämis-  
tä olemaan poissa ansiotyöstään, hoidon anta-  
mista henkilön tahdosta riippumatta, eristämistä

tai karanteeniin määräämistä, saa hakea muutos-  
ta valittamalla hallinto-oikeuteen 30 päivän ku-  
luessa päätöksen tiedoksisaannista.

(2 mom. kuten HE)

32, 39 ja 40 a §  
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös  
(Kuten HE)

Helsingissä 29 päivänä syyskuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Valto Koski /sd  
jäs. Sirpa Asko-Seljavaara /kok  
Anneli Kiljunen /sd  
Marjaana Koskinen /sd  
Pehr Löfv /r  
Riikka Moilanen-Savolainen /kesk  
Aila Paloniemi /kesk

Leena Rauhala /kd  
Juha Rehula /kesk  
Paula Risikko /kok  
Arto Seppälä /sd  
Tapani Tölli /kesk  
Raija Vahasalo /kok  
Tuula Väättäinen /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Harri Sintonen.